

Mirsad Mahmutović

ŽIVOTNI PUT OSMAN EF. REDŽOVIĆA

Osman ef. Redžović je veoma kratko vrijeme živio u Smršnici kod Visokog, svega osam godina. Za to vrijeme on je zasijao zdrava zrna islama koja i danas daju plodove. Stoga je Odbor IZ-e Gračanica organizovao u više navrata skupove učenika, prijatelja i poštovalaca rahmetlije Redžovića kako bi se oživjela sjećanja na njega, njegov rad i doprinos koji je dao za islamski život svoga kraja. Bez pretjerivanja se može reći da je muderris Redžović bio neumoran prosvjetitelj i preporoditelj ovoga kraja zbog čega treba zamoliti Allaha Uzvišenog da ga za njegov trud nagradi, jer sve što je radio, radio je fi sebilil-lahi. Vrijedno je opetovati da su skoro svi njegovi učenici na neki način uključeni u rad na polju islam a i Islamske zajednice.

Osman ef. Redžović, sin Jusufov, rođen je 1884. godine u mjestu Strgačina (područje između Čajniča i Rudog), smještenog na lijevoj strani rijeke Lima. Džemaat Strgačina sačinjava nekoliko sela u kojima žive familije Redžovići, Zgodići, Zuke, Sarvani i druge. O ranom djetinjstvu Osman ef. se gotovo ništa ne zna, dok o njegovom školovanju imamo nešto malo podataka. Znamo da je pohađao medresu u Čajniču, a zatim Atmejdan medresu i Daru-l-muallimīn u Sarajevu. Poslije tog je položio prijemni ispit i upisao se u Mektebi nuvvab (Šeriatsko-sudačku školu). Osnovnu 1887. godine gdje su se spremale kadije za rad u šeriatskim sudovima. U spomenici te škole objavljenoj 1937. povodom pedesete godišnjice njenog rada među imenima učenika koji su završili školovanje 1913. nalazi se i ime Osman ef. Redžovića. Izgleda da je poslije toga kratko vrijeme obavljao kadijsku dužnost u Tuzli gdje ga je zatekao prvi svjetski rat, jer 14. jula 1914. biva regrutovan te imenovan za vojnog imama u Tuzli. Kuda je kao vojnik prošao u tim ratnim godinama ne zna se, ali se zna da su ga neke starješine zbog nekih principijelnih neslaganja degradirale i proglasile neuračunljivim, te je brzo bio i pensionisan.

Nakon prvog svjetskog rata Redžović je boravio oko tri godine u zbornici muškog mekteba „Ahmedage Hende“ na Vratniku u Sarajevu. Taj boravak mu je omogućio rahmetli Abdullah ef. Fočak, poznati sarajevski muallim s kojim je on sklopio prijateljstvo za vrijeme školovanja. Za to vrijeme

mu je Abdullah ef. davao i hranu iz svoje kuće. Poslije se Redžović preselio u jednu sobu Atmejdjan medrese u Sarajevu, gdje je provodio dane u čitanju knjiga i spremanju đaka za polaganje ispita na raznim školama. Povremeno je odlazio u Strgačinu u posjetu ocu (majku je ranije izgubio) i rodbini. U teškim i gladnim godinama između prvog i drugog svjetskog rata od svoje penzije je kupovao hranu i odjeću i slao ocu u Strgačinu.

Osman ef. je srce oboljelo vjerovatno još u doba rata. Da bi se sklonio od gradske buke, potražio je kutak mira i tišine i našao ga u Smršnici (Korići) kod Visokog. Koliko se dade zaključiti, prvo ljeto u Korićima je proveo godine 1928. U jesen te iste godine vratio se u Sarajevo gdje je prezimio. U ljeto iduće 1929. godine stalno se - tu naselio, jer je našao lijepo gostoprimstvo i ljudsku toplinu.

Nakon osam godina plodnog rada u Sarajevu, Osman ef. Redžović u pedeset prvoj godini života, tačnije 1935. seli svome Gospodaru na Ahiret. U znak priznanja za njegov rad pokopan je u haremu gračaničke džamije, gdje mu se i danas nalazi kabur sa prepoznatljivim i uočljivim nišanom. Njegov kabur posjećuju njegovi učenici i sjećaju ga se dovom.

Osman ef. iza sebe nije ostavio materijalno blago, ali je zato ostavio veliki broj učenika, prijatelja i poštovalaca koji su svojim sjećanjem na njega i prenošenjem njegovog iluma na druge osigurali da mu nakon smrti i knjiga u koju se upisuju sevabi za dobro bude otvorena baš onako kao što je Poslanik rekao:

„Kad se neko preseli na Ahiret, prekidaju se svi njegovi poslovi i veze sa ovim svijetom, osim u tri slučaja: ako ostavi trajno dobro djelo, ili znanje kojim se drugi koriste, ili dobro odgojeno dijete koje ga se dovom sjeća.“

To bi bilo sve ono što znamo o Osman ef. prije njegova dolaska u Smršnicu.

OSMAN EF. REDŽOVIĆ U SMRŠNICI KOD VISOKOG

Mnogo se o njemu više zna i njegovom radu nakon što je došao u ovaj kraj. Jer, su mnogi ljudi još živi koji ga se dobro sjećaju. Iznijet ćemo ovdje samo neka zapažanja i sjećanja koja njegovi učenici nose u svojim srcima i čuvaju kao dragocjeno blago.

Osman ef. je u Korićima tj. Smršnici kod Visokog svoje vrijeme kao i u Sarajevu provodio u učenju, podučavanju i upućivanju u islam. Odmah po dolasku u Koriče okupio je nekolicinu učenika, uglavnom iz mjesnog džemaata. Broj učenika se vremenom povećavao, jer se o njemu i njegovom radu brzo proćuo dobar glas, pa su počeli pristizati učenici iz cijele

Gračanice i izvan nje. Da se broj učenika povećao i postao veliki vidi se iz činjenice što je brzo imenovao sebi pomoćnika Salih ef. Semića koji je do tada radio kao muallim u dotičnom džemaatu.

O Osman ef. radu u Korićima moglo bi se govoriti mnogo šire jer su sjećanja na njega vrlo svježja i draga. Osim toga njegov djelokrug rada nije se svodio samo na učenike već i na šire muslimanske mase u Gračanici pa i cijeloj visočkoj regiji. Ovdje treba spomenuti dvije posebne karakteristike koje su krasile njegovu ličnost.

Prvo: Njegovo čvrsto vjerovanje u Allaha Uzvišenog i vjerovanje u istinsko islamsko osvjedočenje koje je sigurno ponio iz svog kućnog odgoja te dalje jačao tokom školovanja. Sve je to u njemu izgradilo pravi lični islamski moralni duh i istinski ljudski karakter koji nije ništa moglo pokolebati na putu istine i pravde. Svaki njegov posao bio je odmjeren vagom šeriata i prožet čvrstinom njegovog islamskog vjerovanja. U vezi s tim želim posebno istaknuti sljedeće: onaj koji je imao tu sreću da mu Osman ef. u srce prenese i nakalemi kelime-i šehadet uvjereni smo da neće doživjeti da se kalem osuši, jer od njega taj nije samo učio već je istinski morao duboko doživjeti čvrstinu vjerovanja koje je on ulijevao u njegovo srce, a to i jest ono što je u imamsko-muallimskom radu najbitnije.

Drugo: Mora se ovdje istaknuti i to da on za svoj osmogodišnji rad nije nikada htio primiti nikakvu naknadu. On je živio samo od svoje penzije radeći svim srcem za dobro islama i Islamske zajednice u ovom kraju. To u prvi mah izgleda nevjerovatno, naročito ljudima koji ga nisu poznavali, ali je istinito i nešto je što ga i razlikuje od drugih i što nas obavezuje da ga cijenimo i volimo. Njegova najjača želja je bila da čini hizmet svome milletu, a najdraža nagrada duševno uživanje u radu sa svojim učenicima. To najbolje govori o snazi i čvrstini njegova billāhi. Dobri poznavaoци Osman ef. po učenosti stavljali su ga uz rame poznatog bh. alima Ahmed ef. Bureka za kojeg je većina govorila da mu nema ravna do Istanbula. I Osman ef. je bio alim u punom smislu te riječi. Rijetki su oni koji su imali tako široko i temeljito obrazovanje. Njegovo poznavanje vjerskih znanosti naročito šeriatskog prava (fikh) i šeriatsko-nasljednog prava (feraid) bilo je temeljito, pa su se mnogi npr. visočki kadija Salih ef. i Mehmed ef. Česović za mnoga sporna pitanja obraćali njemu za mišljenje. Od svjetovnih znanosti naročito je poznavao matematiku i sfernu trigonometriju. On je utvrđivao tačno vrijeme za alaturka praćenje vremena bio je muvekkit za ovaj kraj.

OSMAN EF. KAO VAIZ

Bio je dobar vaiz. Njegove vazove ljudi su sa pažnjom slušali. Održavao je redovne i vanredne vazove. Redovni su bili u mektebu u Smršnici i to poslije podne i ikindije-namaza. Na tim vazovima tumačio je Kur'an, hadis i fikske propise. Koliko su njegovi vazovi bili dirljivi, govori nam sljedeći podatak. Dok je Osman ef. tumačio suru At-takātur, jedan od prisutnih, Ibro Kaplan, izgubio je svijest, pao na pod a prisutni su donijeli vode, osvježili ga i odnijeli kući. Poslije mu je Osman ef. rekao da ne dolazi na predavanja.

Održavao je i vazove povremeno, uglavnom u privatnim kućama povodom useljenja u kuću, šeriatskog vjenčanja i sl. Po sjećanju hafiz Mahmut ef. Traljica Osman ef. je držao predavanja u Tabačkom mesdžidu u Sarajevu. Ta predavanja su bila dobro posjećena a Tabački mesdžid je bio pretijesan da primi sve posjetioce. Njegova predavanja pratili su i poznati sarajevski alimi kao rah. Burek i Proho. Ovaj posljedni je nakon jednog predavanja rekao: „Ja znam o čemu on govori, ali ne bih mogao onako sve povezati i svijetu prenjeti.

Spomenimo još neke kvalitete Osmanove naravi. Jako je volio diskusiju. U raspravi je bio govorljiv i bučan, mogao je sagovornika formalno i napasti, ali je bio uvijek razložen i ubjedljiv i što je posebno važno do kraja dobronamjeran i iskren. Njegov sagovornik je morao osjetiti te osobine, pa se nije dešavalo da se neko naljuti, uvrijedi ili mu zamjeri. U poslovima sa ljudima vodio je računa da koga ne ošteti. Pamti se slučaj kada mu je Hamid Salkić iz Porječana za krošnju pčela tražio devedeset, a Osman ef. mu je dao stotinu dinara. Želio je da čovjek ode od njega zadovoljan i u tome je vidio sreću i bareket. Pored knjiga Osman ef. je posjedovao i nekoliko krošnja pčela. U časovima odmora posmatrao bi njihov rad i to ne samo očima već umom i srcem, jer je u radu pčela tražio pouku Božiji dar i mudrost, te viši životni smisao. Uostalom znamo da u Kur'anu postoji sura Nahla Pčele, što nas podstiče na razmišljanje i bavljenje pčelama. Sa velikim zadovoljstvom sav je prinos od pčela davao svojim učenicima.

DŽENAZA OSMAN EF. REDŽOVIĆA

Osman ef. je umro u Smršnici a tijelo je pokopano u haremu gračaničke džamije 15. 8. 1935. Dženazi je prisustvovao što je veliki broj ljudi što je neuobičajeno za seoske prilike. Najtužniji momenat prisutni su doživjeli kada je na njegovom mezaru govorio Hamid ef. Herenda, imam iz Visokog. Kabur Osman ef. je s desne strane džamije u neposrednoj njenoj blizini. Ima dva nišana od kojih je jedan ulemanski. Na uzglavnom nišanu uklasan je s jedne strane natpis u stihovima na turskom jeziku koji glasi:

*Za njegovu dušu prouči fatihu:
Prvak među onima koji su stekli pravu spoznaju,
Učitelj velikog dara i sposobnosti,
Osman koji zasluži oprost Božiji,
Pobožnjak od Boga nadareni,
Na njegovo obilno znanje
Svako se s pravom oslanjao,
Njegovoj čistoj duši, Bože
neka je trajan rahmet tvoj*

Na drugoj strani uzglavnog nišana uklasan je tarih o smrti Osman ef. u kojem se kaže:

*Vječno živ je samo On, Allah!
Neka mu Allah grijeha oprosti,
Ugledni kadija iz Čajniča,
Redžović Osman efendija sin Jusufov 15.8.1935.*

Natpis na njegovom nišanu sastavio je njegov prisni prijatelj učeni hadži Mujaga Merhemić iz Sarajeva. Ovaj podatak jasno govori koliko je hadži Mujaga cijenio moralnu čistotu i učenost Osman ef. Redžovića. Nišane je isklesao rahmetli hfz. Husni ef. Sedlarević iz Visokog. Mezar i nišani ovog alima jasno se raspoznavaju i uredno održavaju. Moglo bi se iznijeti još momenata iz života Redžovića, jer svako sjećanje pobuđuje drugo. Onaj koji je imao sreće da ga upozna ili da uči od njega doživljavao je ugodne trenutke. U prilici smo da nakon već pola vijeka pišemo o rahmetliji i da se bar na ovaj način zahvalimo njemu i zamolimo Uzvišenog Allaha da nam podari još ovakvih ljudi koji će svijet vraćati izvornom islamu oživljavanje što su često paganski ili nečiji drugi običaji potisnuli iz života naših muslimana.

UČENICI O SVOM MUDERRISU

Koliko je islamski lik muderrisa Redžovića živ među njegovim učenicima, vidi se po tome što su oni u saradnji sa Odborom Islamske zajednice organizovali više spomen-skupova s namjerom da ožive svoja sjećanja na velikog svog učitelja, muderrisa koji im je toliko značio u njihovom islamskom odgoju i obrazovanju. Ali ne samo njegovi učenici već i ostale džematlije građaničkog područja osjećaju veliki dug prema rahmetliji. On je za ovaj kraj bio pravi svjetionik koji je osvjetljavao put do prave spoznaje is-

lama i istine. Do sada su održana četiri takva skupa: 1971., 1979., 1988., 1989. Svi ovi skupovi posvećeni su manje-više djelu rahmetli Redžovića tom prilikom se učila i hatma merhumu, mevlud a održavao se vazi nasihat. O ovim skupovima pisala je i naša štampa: Glasnik br. 7-8, 1971., Preporod od 15. 02. 1988. i Takvim 1989. /1409 - 1410/ sva tri skupa održana su pod vedrim nebom u Korićima tačno na mjestu gdje je bila kuća i medresa u kojoj je Redžović radio. Jedan skup je održan u gračaničkoj džamiji. Džemaat Smršnica preuzeo je inicijativu Odbora IVZ Gračanica u organizovanju hatma-dove za Redžovića svake godine.

Čovjeka najbolje poznaju oni koji su mu najbliži: rodbina, saradnici i sl. Tako je slučaj i sa Osman-efendijom. No, ovom prilikom o njemu ne možemo saznati ništa od njegove uže rodbine, ali zato možemo od njegovih učenika i savremenika. Prof. Džemal Salihspahić, inače historičar sa V. Čajna, je na osnovu kazivanja o Osman ef. zapisao:

„Uvijek je bio vedar, zanimljiv, siguran, uravnotežen. Taj „obični“ seoski hodža je, izgleda pronašao tajnu spokojstva, ne tražeći je. Osman ef. je volio red, tabijat, bez toga život mu je anarhija. Sve ga je radovalo, ništa ga nije iznenađivalo, nije želio nemoguće, pokazivao je uvijek i svuda ljubav, a nikada mržnju, hrabrost a nikada kukavičluk, znao je da je život težak ali nije plakao zbog toga i uvijek je znao pronaći nešto što je u njemu lijepo, a lijepo mu je recimo i disciplina, pobožnost i marljivost učenika, sloga u džemaatu i porodici, učenje ezana pet puta dnevno, svadbeno veselje u mahali u šeriatskim granicama, proučavanje života i rada pčela (pčele su simbol rada i vrednoće), dugi razgovori sa učenicima i prijateljima (a svakog je držao za prijatelja). Bio je svijestan da je formiranje ličnosti dug i složen proces, a duh se oblikuje saznanjem mnogih naizgled nevažnih činjenica. Brzo kursističko učenje stvara nedovršenog čovjeka, a ništa nije opasnije od neznanja koje postaje aktivno, kako kaže Gete.

Po našem mišljenju, pravi imam je onaj koji produžava, otvora perspektive vjerničke senzibilnosti, koja sagovorniku pokazuje izlaz, put koji treba da slijedi. A Osman ef. Redžović je upravo bio takav Osman ef. je spadao u nama one dobro poznate ljude, kome ni bol ni misao ne može uništiti njegovu vedrinu i optimizam. Čak su ga činile boljim i izdržljivijim. To je postizao vjerovatno čistim i čvrstim imanom.

On je želio moć koja se sastoji u pomaganju ljudima, koja pobjeđuje ljubavlju, koja podstiče na dobro djelo, na sporazumjevanje. To je velika stvar kojoj bi se trebali naučiti svi ljudi i koja bi negativne postupke učinila rjeđim. Osman ef. je nerado pričao o sebi i svojim, vjerovatno je zato imao razloga. Pričao mi je rah. Osman Bejtarević iz Smršnice (a to su potvrđivali i drugi) da je Redžović bio pošten i dobar do te mjere da se ponašao kao da

nije od ovoga svijeta. Nikom nije želio zla, nastojao je da ljude više voli nego što ih žali, molio je Allaha da mimo njega prođe ono što ga se ne tiče. Bio je širokogrudan: tražio je malo a pružao je mnogo. Ali, pored svega neki nisu imali razumijevanja za njegovu širinu. Svojom istrajnom dobrotom pobjeđivao je hrđave namjere.

Trako Mehmed, učenik Osman-efendije kaže:

„Bio sam dijete kada je djelovao i radio Osman ef. Redžović. Učio sam pred njim ali ni izdaleka nisam mogao shvatiti sve što nam je on kazivao. Mogu da kažem da je bio vrlo darežljiv čovjek, posebno kada se radilo o djeci. Za svaku uslugu koju bi mu neko uradio davao je hediju, nije dozvolio da ostane bilo kome šta dužan. Bio je krajnje oprezan i čuvao se tuđeg hakka, pa makar se radilo i o maloj količini. Sjećam se da je mekteb u kojem je radio bio okružen raznim voćem. Nije dozvolio ni jednom učeniku da se posluži nekom voćkom. Upozoravao je zabranjivao da se uzima tuđa voćka bez dozvole vlasnika. Znao je nekada biti strog po ovome pitanju prema učenicima. Mnogo je radio, učio, ali ipak nalazio je vremena i za odmor. Ponekad je znao organizovati među nama takmičenje u trčanju. Nagrađivao je onoga koji prvi stigne do cilja. Volio je posmatrati ljude kada rade na svojim njivama, kada kose i sl. Kada bi se oni odmarali on bi prišao i započinjao razgovore. Bio je krajnje tolerantan ali i ubjedljiv u diskusijama. Nije dozvoljavao da se stoka opterećuje ili grdi, uvijek je upozoravao na to. U vrijeme poljskih radova organizovao bi zajedničko obavljanje namaza, što je kasnije postala tradicija. Kada bi se začuo ezan ostavljao bi sve poslove, a to je tražio i od drugih. Sve je to pozitivno djelovalo na odgoj njegovih učenika“.

Sulejman ef. Fišek takođe učenik rahmetlije, inače predsjednik Odbora IZ-e Gračanica o svome muderrisu sve najbolje priča: „Po dolasku u Smršnicu (Korići) osnovao je seosku medresu. U početku je bilo malo učenika, ali se broj povećavao. Svoj rad je usmjerio na prevaspitavanja učenika, a i drugih ljudi. Radio je sa puno elana, i na ljude uticao u pozitivnom smislu. Učili smo pred njim tedžvid od Sejfullah ef. Prohića, koji je bio u rukopisu. Bio je strog i nije dozvoljavao ni najmanju grešku. Njegovi učenici su što se ispravnosti tiče mogli učiti i u Istanbulu. I pored strogosti učenici su ga voljeli i cjenili. Znao je kupiti paket papira i olovaka te ih dijeliti siromašnim učenicima. On je mjesečno odlazio u Sarajevo po penziju i taj svoj odlazak bi koristio da kupi papira i poklone ženama koje su mu čistile sobu i prale veš. Imao je devetsto dinara jugoslavenskih penzija (za taj novac mogao je kupiti osamnaest ovaca). Hranu mu je donosio Salihaga Husić i Hasan Bešlagić, a on je njima mjesečno davao po sto pedeset dinara. Moja majka je ponekad znala poslati nešto Osman ef. i kada bih mu davao, njegov odgovor je bio sljedeći: 'To ona meni šalje da te ja još više potjeram

učiti, a ne da ti kroz prste pogledam.' Međutim, za takav jedan poklon, a obično je to bila kukuruza, Osman ef. je meni uvijek davao više već što bi primio. Ponekada sam znao donijeti i pokoju gurabiju, ali on je to obično dijelio siromašnim učenicima, a najčešće Dedić Mustafi. Vrlo je malo spavao, a ja sam imao priliku da se uvjerim, jer sam i ja stanovao u medresi. Oko pola noći čuo se njegov glas kako slaže bejtove, tj. piše i recituje pjesme. Izbjegavao je susret sa ženama, naročito je pazio da se ne odvoji sa nekom ženom. Kada bi prolazile pored mekteba, on je navlačio zastore na prozore. Čuvao je svoj pogled od njih i izbjegavao ih je više već one njega. Nije on mrzio žene, naprotiv, znao je biti vrlo pažljiv prema njima ali se bojavao ženskog šerra tj. grijeha da ne počini ono što nije dozvoljeno. Ako bi ga neko pozvao u goste prvi uslov je da ga muškarac poslužuje u donošenju hrane i sl. a ako bi htio izići obraćao bi se domaćinu i pitao je li slobodan prolaz.“

Osman ef. Kaplan iz Smršnice imao je dobru priliku da upozna Redžovića, jer je djelovao u njegovom rodnom mjestu. Inače, Kaplan Osman ef. je imam u penziji: radio je na području Gračanice. U gračaničkoj džamiji imao oko 35 godina. O svom muderrisu Kaplan Osman ef. priča: „Prije njegovog dolaska ja sam učio pred Salih ef. Semićem, kada je došao Redžović ja sam počeo učiti pred njim. Pošto se broj učenika povećavao Osman ef. je odobrio Salih ef. Semiću da mu bude pomoćnik, pa su manji učenici učili pred Salih ef., a veći pred njim. Bio je veoma strog kao učitelj, tražio je od nas da učimo Kur'an po, tertilu i često je navodio ajet: „Ve retlil Qur'āne tertil!“ Pošto sam bio jedan od najbližih sa stanom, zadužio me je da mu donosim vodu iz bunara. Ja sam to činio svako jutro i večer. Nije dozvoljavao svakom da crpa vodu iz bunara, posebno nije davao maloj djeci. Kada ga je neko upitao za razlog, rekao je da oni ne paze na čistoću, posebno na pranje ruku. Donosio sam mu i hranu od rah. Rasim ef. Husića, neobično me je volio i pomagao mi je s obzirom da sam bio jedan od siromašnih učenika. Ako bi mu neko donio kakav prilog, kao što je tada bilo aktuelno, „devr iskat“ pozivao je mene i Rasima Husića pa bi nam davao zadatak šta treba uraditi i proučiti iz Kur'ana i prilog je davao nama. Klao je svake godine kurban i pošto ga zakolje tražio je da dođem sa Rasimom Husićem pa bi jednu trećinu ostavljao sebi, a sve ostalo je davao nama. Bio je vrlo pametan i učen čovjek uvijek je drugovao sa knjigama. Imao je ogromnu biblioteku. Pred smrt njegovu, sjećam se, da su knjige njegove odvučene u Sarajevo na ko-njskim kolima. Puno je govorio o jedinstvu i međusobnoj slozi. Sjećam se kada je bilo aktuelno pitanje o najavi Kijametskog dana ljudi su dolazili Osman ef. i pitali ga o tome. On je vrlo mudro objašnjavao to pitanje i dobro pazio da ne bi napravio kakvu zbrku među ljudima.

Ne znam šta bih još rekao o ovome čovjeku: bio je dobar, pravedan, volio je sve ljude. Njemu sam zahvalan mnogo, on me je osposobio za vršenje imamske dužnosti. Sjećam se, kada su došli ljudi sa V. Čajna da traže teravijskog imama. Ja sam bio prisutan i on je njima rekao: „Evo Osmana, on će vam klanjati teraviju!“ To je bio početak i ja sam se od tada počeo baviti ovim pozivom. Pred sami moj polazak na vršenje dužnosti rekao mi je da moram paziti na svoje ponašanje i odijevanje, posebno je skrenuo pažnju na nošenje ahmedije i dugog mantila za vrijeme namaza. Za pantolone je govorio da ne smiju biti tjesne.“

O Osman ef. bi se sigurno još podataka moglo skupiti, ali je i ovo što je učinjeno smatramo dovoljnim da se rasvijetli i oživi sjećanje na čovjeka koji je po mnogo čemu zadužio ovaj kraj. Njega se sjećaju ljudi svih doba i generacija. O njemu sve najljepše pričaju i oni koji su ga s vremena na vrijeme viđali kao i oni koji su bili uvijek ili često sa njim. Iz ovoga što je napisano možemo zaključiti da se radi o zaista o jednom vrijednom islamskom radniku čiji lik ne bi smio biti zaboravljen, jer i mi, koji trenutno radimo ili bi trebali raditi na prosperitetu islama i njegove misli uveliko uživamo u plodovima koje je zasijao rahmetlija. Njegovo ponašanje i način života nikako nije moglo ostati neprimjećeno kod ljudi, što je itekako uticalo i na njihovo ponašanje.

IN THE MEMORY OF OSMAN-EFENDIJA REDŽOVIĆ

Osman-efendija Redžović was one of those members of the Bosnian ulema, of whom we know little since he spent most of his life outside the big urban centers. His life, work and his scientific results deserve to be always remembered. He was one of the prominent members of the Bosnian ulema from the first half of the 19th century.

He was born in Strgačina, a little town situated in the region on the left side of the river Lim, between the towns of Rudo and Čajniče. He attended the medresa in Čajniče and then the Atmejdani medresa and the Dārulmu‘allimīn in Sarajevo. In 1913. he graduated from the Mektebi nuwāb (Sharia-judicial school).

After the completion of his formal education he worked in Tuzla, then in Sarajevo for a certain period, and in the period from 1928 to 1935 he lived in Smršnica (Korići) near Visoko, where he died in 1935. This righteous and noble alim had, beside his exceptional knowledge also all the attributes of a virtuous man. This paper mentions all these characteristics, and especially interesting are the narrations of his former students, in which they remember their teacher.

